

Finska krigsbarnet Karin Svensson, Frillesås.

Född i Vasa, Finland. Berättar om sin upplevelse som krigsbarn i Halland.

Intervjuare: Anna Lindqvist, Hallands bildningsförbund, Halmstad 2016.

Förkortningar: KS= Karin Svensson, AL= Anna Lindqvist

Förklaringar: Karin benämner sina biologiska föräldrar som mamma och pappa, och sina fosterföräldrar som mor och far.

Dialektala uttryck och talspråk:

Va= vara

Såna, sån, sånt= sådana, sådan, sådant

Dom= de, dem

Nånting, nån= någonting, någon

Pojk= Pojke

Barna= barnen

Hunna= hurdana

La= väl

Dar= dagar

Tatts, tatt= tagits, tagit

Tjomme= man

Flögit= flugit

Blitt= blivit

Gottesugen= Godissugen

Litegranna= litegrann

Våran= vår

Bena= benen

Russina= russin

Dära= där

Försegick= pågick

Inspelning 1

- AL: Och testa ljudkvalitén, då lägger jag den där så får vi låta den va, så lyssnar jag på den om en stund. Sen har jag såna här, vi kan börja med dom här faktafrågorna.
- KS: Jaha.
- AL: Det är namn och såna saker. Så ditt namn är Karin Svensson?
- KS: Ja det är det ju nu i varje fall.
- AL: Japp.
- KS: Karin Dagmar Svensson.
- AL: Karin Dagmar?
- KS: Karin Dagmar, ja jag tycker det är så hemsk Dagmar. Så mina flickor älskade att kalla mig för Daggan vet du. (Skratt)
- AL: Ja, men min, min mormors mamma hette Dagmar.
- KS: Jaha. Jo det är inte så många nu tycker jag väl inte. Det var väl mer när man var lite yngre och så.
- AL: Ja det kan jag tänka mig.
- AL: Och du är född som, vilket namn?
- KS: Ja jag är född i Finland.
- AL: Ja, men vad hette du när du föddes? Karin?
- KS: Karin Wörlund.
- AL: Hur stavar du?
- KS: W, ö, r, lund.
- AL: Lund...
- KS: Jag fick min pappas namn då vet du. Fast dom inte var gifta, mina föräldrar. Det är väl så...
- AL: Ja.
- KS: För min mamma hette Norrgård, så det var ju mera svenskt.
- AL: Ja. Norr med n, o, ska jag bara stava rätt här. Det kan vara så att jag kommer fråga lite extra om stavningar och sånt så jag får det rätt.
- KS: Ja, det gör ingenting, jag har inga hemligheter.

AL: (Skratt) Vilken tur.

AL: Och du är född då 1900?

KS: 35, jag är gammal som gatan. (1935)

AL: 35 (Skratt)

KS: 20/10, 35. (1935)

AL: 20/10, ja.

AL: Och du är född i vilken ort?

KS: I Vasa i Finland

AL: Vasa.

KS: Österbotten är det ju.

AL: Ja.

KS: Det är ju svensktalande egentligen, i Österbotten där.

AL: Ja.

KS: Våldigt mycket svensktalande, så jag, jo jag har väl finska släktingar också men jag pratar ju sån finlandsvenska när jag kom.

AL: Ja, ja.

AL: Och vilket år reste du till Sverige?

KS: 42. (1942)

AL: 1942, och bostads ort i Sverige?

KS: Ja det var ju Frillesås här.

AL: Ja.

KS: Almedal heter det där ute, det är när du kör av motorvägen, så körde du förbi mitt hem nästan.

AL: Ja, ja, ok. Och sen dina adressuppgifter och sånt kan jag fylla i sen, för det har ju jag allihopa. Då ska vi se. Så då ska vi se.

Inspelning 2

AL: Så, då lägger jag tillbaks den där. Och nu har jag lite olika frågor, frågor om Finland, och frågor om Sverige, och resan och lite så där. Men dina berättelser är viktigare än att vi håller oss till frågeformuläret, så det kan vara att vi hoppar lite fram och tillbaka.

KS: Ja.

AL: Så att, och sen har vi lite, jag har en karta med mig också, om vi kan kika på den. Sen till slut så har jag avtal, som vi kan gå igenom, men det kan vi göra efter vi är klara. Så om du är redo så kör vi igång?

KS: Ja. Det går jättebra för min del.

AL: Vad bra. Då är det frågor om Finland från början. Och den första frågan är om du kan beskriva ditt första minne?

KS: Av Finland?

AL: Första minne överhuvudtaget, det kan väl vara svårt att säga.

KS: Ja, det blir svårt att säga så kanske. Man minns ju mest när man åkte, blev skickad hit, i varje fall.

AL: Mm.

KS: Tyckte jag ju var nånting fruktansvärt.

AL: Ok.

KS: Att de var så dumma, med att fråga om jag vill åka. Jag vet att min mamma sa om jag ville åka till nån koloni.

AL: Ja.

KS: Och då så sparkade jag bakut. "Nä", ville jag ju visst inte. Där var ju ungarna kanske stygga och så där. Ja, nä men Sverige fick ju gå an, fast jag tyckte ju inte det var bättre. Barn tycker väl inte det att bli skickad ifrån sina föräldrar, vet du.

AL: Nej, det är klart.

KS: Så att, då fick jag välja på Sverige. Och det minns jag inte så mycket egentligen. Men jag minns ju att vi sattes på tåget vet du, och kom till Åbo första gången. Och sen åkte man båt över.

AL: Ja.

KS: Och sen kom man till Varberg och då mötte oss en dam, Lilly Svensson, hette hon. Hon tog hand om dom här ungarna som skulle hit till Frillesås.

AL: Ok.

KS: Och hade en bil då och så efter hennes godtycke så släpptes vi nog av tror jag.

AL: Ja, ja.

KS: Jag släpptes av då hos mina fosterföräldrar, och dom ville inte haft nån så liten som jag. Jag skulle vart åtta, nio år, hade dom tänkt sig.

AL: Ok.

KS: För dom var rädda för vägen, där var ju inte sån trafik som där är nu.

AL: Nä.

KS: Men att, jag släpptes av där i vart fall. En liten mager, tanig unge.

AL: Ja.

KS: Jag vägde ju knappt 18 kilo, var väldigt undernärd och korpsvart hår. Och jag minns så väl för att de tog mig i handen, mor och far, vet du. Och jag hade röda yllebyxor, det var juni månad.

AL: Ja.

KS: Ja det minns jag, jag hade inte gråtit, inte en gång när dom satte mig på tåg eller nånting, för när mamma var så dum, och skicka iväg mig så fick hon stå för det. Men när jag kom till Nabben vet du, så heter mitt hem. Jag grät inte där, men första natten fick jag ligga i kökssoffan i köket.

AL: Mm.

KS: Då var det en som grät, åh vad jag grät. Tårarna bara rann och ingen hörde mig så, för det ville jag inte visa.

AL: Nä...

KS: Men det dröjde inte länge, det var snart över.

AL: Mm.

KS: Och sen så, ville man inte åka därifrån.

AL: Nä.

KS: Så gick åren.

AL: Vad kallade du ditt hem? Du sa...

KS: Nabben.

AL: Nabben.

KS: Nabben heter det.

AL: Nabben, ja.

KS: Och i och med dom inte hade några egna barn, vet du. Det gör ju mycket också. Hade ju ingen, min fosterfar skojade ibland, sa att han ska ta nån ifrån Tyskland, en pojk. Då blir ju jag så arg så. "Här kommer inga pojkar."

AL: (Skratt)

KS: Jag var lite bortskämd såklart med, vet du. I och med jag var ensam.

AL: Ja.

KS: Men det gick så fort, jag var ju väldigt arg på Finland, för dom hade skickat mig. Jag ville ju inte höra talas om, dom frågade alltid mycket om Finland och såna där saker. Och jag svarade väl, men inte mer än vad jag behövde.

AL: Nä.

AL: Vad kunde dom fråga om då?

KS: Ja de kunde ju fråga hur det var i Finland, om jag hade syskon och hur jag tyckte, och jag vet att grannstället, jag var så rädd när flygplanen kom, vet du. Då tog jag ju köksbordet, och dom hade stort runt, och då kröp jag in under det. Och då satt jag, "nu kommer ryssarna", sa jag. Det sa hon alltid till mig.

KS: Man ser alla dom här barna, men jag menar, det var ju skillnad mot jag kom, mot alla dessa nu som bara går där. Och inte vet var de ska bli av, jag tycker det är hemskt egentligen. (Hänvisar till dagens flyktingbarn)

AL: Ja, det är väl klart.

KS: Här var det ju ordnat allting, vet du. Vi kom ju till Åbo, Åbo säger jag, men jag menar Stockholm kom vi ju till.

AL: Mm.

KS: Där blev vi ju en vecka tror jag, och blev undersökta och skulle se hunna vi var, vet du. Och där låg man, jag låg med en liten kille skavföttes i sängen, han tog inte av sig sina skor. För att han hade fått nya vet du. Och han var ju så rädd om dom, så han släppte inte dom.

AL: Nä.

KS: Han sparkade mig på benen det minns jag. Så vi var där en vecka och blev, vet du, kollade igenom hurdana...

AL: Så att ni mådde bra?

KS: Ja det fick vi la bra så, det är klart det var ju inte hemma men.

AL: Nä, men dom kollade så ni inte hade några sjukdomar eller så?

KS: Ja dom kollade upp det vet du, att man var undernärd och, det står i det här gamla pappret minns jag. Och om man hade några löss, och det var väl inte så konstigt, för det klart många samlas vet du.

AL: Ja, nej det är ju klart.

AL: Har du kvar några minnessaker eller foton från den tiden?

KS: Jag har väl ingenting mer än lappen som hänger på väggen där borta, kan jag ta hit. Den hade vi runt halsen.

AL: Ja, ja.

KS: En sån där vet du. (Hänvisar till lappen på väggen, pekar)

AL: Ja.

KS: Och så har jag mitt foto på väggen, där, den andra i raden som hänger. Där sitter en liten svart dam i en stol. Och det är jag också, annars har jag la inga minnessaker egentligen.

AL: Nä.

KS: Man hade sin lilla resväska, och det var ingenting mer i den, egentligen.

AL: Nä.

KS: Ingenting sånt.

AL: Nä. Hur såg din familjesituation ut i Finland? Hade du syskon eller..?

KS: Nej det hade jag inga vet du. Min mamma var ensam med mig så det var ju lite kämpigt.

AL: Mm.

KS: Att jag skulle iväg då, hennes andra anhöriga såg ju att jag kunde få det mycket bättre, sa dom.

AL: Mm.

KS: Så tog hon väl och skickade iväg mig på det viset.

AL: Ja.

KS: Och hon var här sen och hälsade på också, när åren hade gått. Jag har släktingar som var här. Hade en släkting som var urmakare, han var i Schweiz och då var han och såg hur bra jag hade det, och så hade jag en moster som kom, och sen kom min mamma en gång också.

AL: Ja, när var det?

KS: Det var nog när jag var i sjunde, i sjunde klass gick jag.

AL: Ok.

KS: Har jag ett kort där jag sitter med ryggen mot henne, för jag ville inte sitta på samma vis som hon. För det var den där ilskan var kvar förstår du. Den ville inte ge sig riktigt.

AL: Nä, nä.

KS: Och min fostermor har ju vart underbar vet du. Hon förstod ju hur hon kunde känna det egentligen, och ville så gärna att jag skulle skriva.

AL: Mm.

KS: "Nu kan du väl skriva", "ja vad ska jag hitta på" sa ju jag. Har ingenting att tala om för henne. Och då brukar mor hjälpa mig, vet du, och sa det, sätt dig nu och skriv så ska jag hjälpa dig så du kommer igång.

AL: Ja.

KS: Så visst förstod hon hur hon kände det, att det måste vart, du vet man har lämnat sitt barn och inte, får inte igen det sen.

AL: Nä.

KS: För jag ville ju inte hem på något vis sen.

AL: Nä.

KS: Jag kom i juni och jag skulle vart hemma i augusti, för då hade vi ätit upp oss. Men då var det jag som inte skulle hem. Slog med näbbar och klor, "jag ska inte hem."

AL: Nä.

KS: Nä. Och jag fick ju stanna, men det höll ju på i många år så, ända till jag var 16 år så kom det brev, att jag skulle hem. Och Finland vill ha igen sitt folk, vet du.

AL: Ja, precis. Men, din pappa, fanns inte han med i bilden?

KS: Nä han fanns inte med i bilden alls.

AL: Så det var du och din mamma.

KS: Det var bara min mamma, men det är så roligt nu, vet du. För han lever inte heller längre men... Jag har inte haft nån kontakt med den släkten, vet du. Och nu på gamla dar har jag helt plötsligt fått nya kusiner. Men då för så länge sedan så talar man ju inte om förstår du. Om nån fick barn, det är ju inte så öppet som nu.

AL: Nä.

KS: Utan det hölls lite hemligt, så min faster som börja skriva. Hon visste det. Och nu har mina andra kusiner, dom är ju gamle dom med, de har ju fått veta nu.

AL: Ja.

KS: Så att, och jag tycker väl det är väldigt roligt nu också, att veta vem dom är. Och var dom finns. Så nästa sommar så är jag till Finland, då ska det vara en konfirmandträff i min pappas gamla hem, så då ska vi dit.

AL: Ja, vad kul.

KS: Det är rätt roligt det här. Men inte innan, jag ville inte! Jag slog bakut, jag ville inte veta av Finland.

AL: Nä.

KS: Höra talas om att jag var finsk, vet du. Det var ju inte alls... Man vill nog gärna höra till där man kommer.

AL: Ja, jo.

KS: Jag tror det.

AL: Man vill passa in?

KS: Att det är viktigt, det är nog lättare när man blir äldre, sen kanske man förstår vet du.

AL: Mm, ja.

AL: Vad hette din mamma?

KS: Och det beror la på hur bra man får det också, jag har bekanta eller såna jag känner, som inte haft det så bra och så.

AL: Nä.

KS: Ja, har inte tatts emot så lätt, vet du. Utan att fått hjälpa till lite mer, och utnyttjad på ett annat vis vet du.

AL: Ja.

KS: Det är väl det, vet du, som är lite...

AL: Mm. Vad hette din mamma?

KS: Ingrid.

AL: Ingrid.

KS: Ingrid Norrgård.

AL: Och din pappa, i förnamn?

KS: Han hette Gunnar, Gunnar Wörlund.

AL: Så har jag med dom där också.

AL: Har du några minnen av kriget i Finland?

KS: Jo, jag har ju mörkläggningen, kommer jag ju ihåg. För vi hade rullgardiner du vet. Och så vi hade släktingar som skulle ut i kriget också.

AL: Ja.

KS: Och hur, att nu ryssarna kommer, rulla ner, här ska vara svart, vet du.

AL: Mm.

KS: Och sen bombade dom ju Vasa också innan jag hade åkt därifrån.

AL: Ja.

KS: Där hade dom ju vart och bombat, men annars har jag ju inte så mycket minnen av det.

AL: Nä.

KS: Utan jag blev ju skickad hit, och jag vet att krigsvintern 42, då innan. Då blev jag skickad till ö som hette Vallgrund, och där hade jag släkt.

AL: Ok.

KS: Och då åkte man båt ditut.

AL: Mm.

KS: Och Vallgrund tyckte jag ju om, det var jättefint på Vallgrund.

AL: Ja.

AL: Och då var du där en?

KS: Jag var där på vintern, vi var där vet du, när det var oroligt inne i stan.

AL: Ja.

KS: Sen åkte jag inte till Finland förrän jag var 16 år första gången.

AL: Nä.

KS: Jag ville inte, men då när jag var 16 år så åkte mors ena syster och jag till Finland.

AL: Ok.

KS: Och hälsade på, vet du.

AL: Mm.

KS: Men då tyckte jag inte det var när jag kom dit, det var precis som några andra bekanta jag hälsade på. Men jag kände inte den där gemenskapen, att det var, någonting sådär, vet du.

AL: Mm.

KS: Så att, det var första gången. Då hade ju min mamma vart här och en annan släkting och en moster. Då hade dom vart och sett hur bra jag hade det.

AL: Mm.

KS: Och talade ju om att du ska, kan inte ta hem henne. Hon har det så bra där, vet du.

AL: Mm.

KS: Så det blev ingenting med det.

AL: Nä.

AL: Men då bodde din mamma kvar i Vasa?

KS: Ja, hon bodde kvar där, hon fick ju jobba och bo kvar hemma.

AL: Ja, och hon bodde kvar i samma hus hela tiden? Eller fick hon...

KS: Inte riktigt, hon gifte om sig sen på äldre dar, vet du. Så hon gifte om sig med en annan.

AL: Ok.

KS: En annan tjomme. Som jag inte hellre tyckte om.

AL: Nä.

KS: Nä, han var inte sådär. Så var vi hemma då, ja, 16 år. Vi körde också hem flickorna var med, jag har tre flickor. Och vi körde hem då, och då var mamma inte bra, hon var nästan blind och hade bett att jag skulle kunna komma hem, och så hade jag en morbror som förmedlade, vet du. Så då åkte vi till Vasa den gången.

AL: Mm.

KS: Men att, ja, ja. Och sen dog hon ju. Så hon är ju borta.

AL: Mm. Vilket år gick hon bort?

KS: Nä, vilket år, det är en bra fråga. Ja, jag minns inte mycket av det, jag la nog inte det på minnet så mycket. Jag låg inne på lasarettet, var det väl då. Ja det är på senare år, hon gick bort.

AL: Men om vi hoppar till när du fick beskedet om att du skulle åka till Sverige, kommer du ihåg...?

KS: Ja, det kommer jag hur arg jag blev.

AL: Hur arg du blev?

KS: Ja, jag tyckte det var en jättedum fråga. Att fråga om jag skulle bli skickad till Sverige, du vet ett barn. Man ville ju, jag visste ju inte var det var nästan.

AL: Nä.

KS: Jag kände ju inte för att åka dit.

AL: Nä.

KS: Jag kände mig som en anklagelse att skicka bort mig.

AL: Ja.

KS: Kunde jag inte få vara hemma istället? Och då vet jag att mamma fråga om jag ville vara på koloni? Och aldrig i livet, tänkte jag. För där ju ungarna inte snälla, tänkte jag. Så dit ville jag ju rakt inte.

AL: Nä.

KS: Det minns jag så väl den där kolonin, vet du.

KS: Och så var jag väldigt arg på henne, för jag minns när vi, när hon satte mig på tåget i Vasa, och dom skulle iväg. Och jag minns så väl att jag grät inte! Inte, jag visa inte henne att jag gråter, hon kan gott skylla sig själv.

AL: Mm.

KS: Just det där välde ett tag. Hon tyckte ju klart att det var jättejobbigt. Så att, man fick en liten resväska och man satt där, och skulle iväg till nånting helt främmande. Men det var ju ändå inte som flyktingarna nu, man tänker sig, vi fick ju mat och allting.

AL: Ja.

KS: Undersökta och så, vet du.

AL: Men då reste du ensam hit, kommer du ihåg hur många ni var som åkte från Vasa? Var ni många barn?

KS: Nej du, det vet jag inte alls. Jag vet bara att vi satte oss på tåget där.

AL: Mm.

KS: Och det var sköterskor som var med, och dom gick utanför.

AL: Ja.

KS: Och jag vet bara mamma gick där utanför och sen åkte vi iväg.

AL: Ja.

KS: Kom vi då med båt till Åbo, eller, och till Stockholm sen.

AL: Mm.

KS: I Stockholm var vi och blev genomgångna, de skulle se så att det inte var några fel på oss.

AL: Nä. Och sen till Varberg?

KS: Och sen till Varberg ja, ja vi var nog en vecka i Stockholm.

AL: Ja. Åkte du tåget från Varberg till Veddige? Eller åkte ni..?

KS: Det kommer jag inte ihåg, det är helt borta den biten. De var precis som man hade flögitt.

AL: Ja. (Skratt)

KS: Ja, nej. Det kommer jag inte ihåg. Jag kom till Varberg, det vet jag bara, sen så mötte oss fru Svensson, kallade jag henne. Hon var gift med min lärare då, vet du.

AL: Ja, ja.

KS: Så det var ju efter hennes godtycke, tydligen hon valde ut oss.

AL: Jaha...

KS: Vi var ju några stycken i den här taxin som åkte runt i Frillesås. Och hon tyckte väl jag passade bra, hon var ju bekant med min mor, väldigt så, tyckte väl det passade bra med mig där, när dom inte hade några barn, vet du. För dom tog själva också en flicka men dom hade ju egna barn. Så då hade jag ju inte fått stannat.

AL: Nä...

KS: Det hade ju inte blivit, för du vet att det här att man skulle hem, det höll på tills jag var 16 år. Kom det brev angående finska barn, och då fick vi ju lita på att mor och far skrev på, att dom tog ansvaret för mig. Och jag tyckte det var så hemskt när jag så det där, vet du, kuvertet. Där det stod finska barn där uppe och jag tänkte, du är det dags igen.

AL: Ja.

KS: Och jag hoppades att de inte skickade iväg mig.

AL: Nä, det måste ju vart jobbigt? Och inte veta från år till år?

KS: Ja, ja det var man ju, man var ju rädd att man inte får stanna. Men jag ville ju inte på nått vis, och då sa jag att "jag lägger mig i en kista", vet du att jag sa. Och då var det på mors hem, det ligger nära, det var såna här stora kistor de hade med mjöl i och sånt. Och hon trodde det var en vanlig kista, begravnings. Tyckte det var så hemskt.

AL: Ja, usch ja.

KS: Och jag menade, var den där mjölkistan, där gömmer jag mig i den.

AL: Ja, ja.

KS: Så får de inte fatt i mig. Men att, det behövdes ju inte, utan jag fick ju stanna så småningom. Men det är klart, Finland ville ju ha igen sina barn.

AL: Ja.

KS: Ville ju inte de skulle stanna kvar här, vet du.

AL: Ja, nä.

AL: Men ni blev väl omhändertagna under resan och så, i Stockholm?

KS: Ja, det kommer jag inte ihåg annat, utan det var bra, de var la väldigt måna om oss alla

AL: Ja.

KS: Jag minns så väl, vi kom ju på nått sjukhus i Stockholm. Och då låg jag skavfötters med en liten pojke, han hade fått nya kängor. Och dom tog han ju inte av sig. Och han sparkade mig på benen minns jag, när vi låg där i sängen.

AL: Fick du också nya kläder när du kom till Stockholm eller?

KS: Nähä, det kommer jag inte ihåg jag fick. Utan det var det man hade på sig. Utan det var väl mest när man kom hit man fick nånting nytt.

AL: Ja.

AL: Och hur var ditt första möte med Sverige?

KS: Ja det var väl inte kanske sådär. För många, du vet, var ju inte så vana vid att det skulle komma nån. Och jag är ju korpsvart i håret och sådär lite avvikande ifrån dom andra Och jag vet dom var så intresserade och skulle fråga om Finland, och jag knep ihop munnen, tänkte jag talar inte om mer än jag behöver.

AL: Nä.

KS: För jag ville inte höra talas om Finland, det var ju det. Nu var jag svensk, och därmed är jag svensk. Det var nog det viktigaste, att jag fick vara svensk.

AL: Ja...

AL: Och språket, eftersom du pratade finlandssvenska så var språket inte så?

KS: Nä, nä, jag pratade ju det, jag kunde ju ingen vanlig finska.

AL: Nä.

KS: Utan det var ju finlandssvenska, det var la vissa ord, dom har. Jag vet jag frågade, det kommer jag så väl ihåg, var tuppen fanns? Ja då ville jag gå på toaletten.

AL: Jaha.

KS: Och det kunde dom inte förstå var tuppen var, och då tänkte jag, förstår dom inte vad tuppen är? Så ändrade jag mig till klosetten, då begrep dom.

AL: Ja, då förstod dom.

KS: Jag vet inte om dom sa tuppen, det måste dom la gjort i Finland, för jag tyckte det var...

AL: Och det finns fler såna ord som kanske har vart...?

KS: Ja, och sen hade de affär, vet du. Mina fosterföräldrar, så det var ju väldigt lockande, vet du, med godis.

AL: Mm.

KS: Jo, jag vet att jag var och stal, ja mer än en gång kanske, men den här gången minns jag mycket väl. Far satt på kontoret, och jag gick utanför i affären. Och det hade kommit en ny chokladbit, eller en bit som hette Frasse. Som låg i en låda, och den såg ju himla god ut tänkte jag. Jag tar la en tänkte jag, han märker ju inte det. Så jag tog en bit och en stack jag ut i trädgården, där hade jag en gunga. Och in med alltihopa i munnen, vet du. Och så kommer han, och jag hör han ropa, "Karin!". Och jag kan ju inte svara nästan för att det... (Skratt) Och han hade ju, han märkte ju att jag gick där av och an, som ungar är. Nu är det nånting på gång. Och då så snodde jag den, vet du. Och asken var ju alldeles ny, så där vart ju inte tatt nånting innan.

AL: Nä, nä.

KS: Men sen lärde jag mig att kunna ta i karameller i lösvikt. Det syntes ju inte så mycket om man tog några där, vet du. Tog jag dom och la dom i köket, vi hade en särskild låda med leksaker i, där kunde man ju lägga några ibland. Jo, jag var väldigt gottesugen, då när jag kom hit.

AL: Ja.

KS: Och det är klart man hade ju inte fått då innan, vet du. Och han var väldigt sträng, så jag tänkte, det ingen idé att fråga han. Han kommer säga nej direkt.

AL: Mm.

KS: Mor var mycket mjukare och kunde förstå.

AL: Ja.

KS: Att man är, att man kan lirka lite granna.

AL: Mm.

KS: Och klart att han var väldigt rädd om mig, det vet jag också. Han blev så arg, vet du. Så han skällde som bara den, och det var ju rädslan att det skulle hända mig nånting.

AL: Ja.

KS: Jag vet när jag ramlade ner från vindstrappan, och då var jag rätt så gammal. Jag hade otur många gånger för jag hade för brått när jag var liten. Och då ramlade jag ner för den där trappa, och vi hade fotogenfat till affären nedanför. Och jag ramla rätt ner i skiten, rätt ner där.

AL: Aj.

KS: Och så arg han var, och jag grät. Och jag sa, det är inte nog att man slår ihjäl sig, sa ja. Utan skäll ska man ha med. (Skratt)

AL: Ja.

KS: Men det var ju rädslan, vet du. Att han tänkte, nu har hon slått sig alldeles.

AL: Ja, det är ju klart.

KS: Ja, ja det är ju så, och är man då inte van heller, vid barn. Han var ju över 50 när han får mig, det är ju inte så konstigt då, vet du.

AL: Nä.

KS: Att man blir lite...

AL: Vad hette han?

KS: Gustav. Gustav Axel Johansson.

AL: Johansson?

KS: Ja.

AL: Och din fostermamma?

KS: Hon hette Judit.

KS: Och där bor våran mellan flicka nu på mitt hem.

AL: Ja. Vad trevligt. Men då trivdes du i din fosterfamilj?

KS: Ja, det gjorde jag ju alla gånger. Ja Frille? var ju mitt hem, jag räkna inget annat än, det var mitt.

AL: Mm.

KS: Så det var ju därför jag aldrig åkte därifrån eller så. Jag tycker fortfarande det är lika jobbigt när jag ska flytta. Det är nog nånting som ligger i.

AL: Mm.

KS: Jag har flyttat ett par gånger när vi bodde i Falkenberg tidigare, så flyttade vi hit, inte tyckte jag det var bättre.

AL: Nä.

KS: Men det är nog nått gammalt det där, som man har lite i...

AL: Ja, att det sitter kvar.

AL: Men hur var det, din första tid i skolan?

KS: Ja, det minns jag inte så mycket av, den gick nog rätt så lugnt tillväga.

AL: Mm.

KS: Då hade jag ju vart här lite och, fick la lite kompisar som passade mig, vet du. Bara dom inte frågade för mycket om Finland, det tyckte jag inte om, vet du, när dom ville fråga. Jag ville smälta in, vet du. Jag var en Frillesäsing då, vet du. Jag ville inte vara olik alla andra.

AL: Nä.

KS: Det gick nog, jag hade nog det rätt så lätt för mig i skolan, med kompisar och allt. Det var aldrig några besvärligheter så.

AL: Nä. Vad sa du, Frille..säsning? Frilles? Vad kallade du det ordet?

KS: Vad sa du?

AL: Att du var Frille...?

KS: Frillesäsing, jag var ingen, jag ville inte höra talas om Finland. Det var precis som det stryker vi bort.

AL: Mm. Men var det några andra barn från Finland i din skola?

KS: Nej, inte på samma gång som jag gick.

AL: Nä.

KS: Och jag hade ingen som jag umgicks med sådär närmare här heller.

AL: Nä.

KS: Utan de är nog mina jag fått när jag har gått i skolan, som jag fortfarande har en del. Som inte är borta.

AL: Hade du nån kontakt, du sa du skrev brev till din mamma?

KS: Ja det hade vi, mor var väldigt noga med det, vet du. Att vi skulle skriva, och det tyckte ju jag, vet du, som barn "ahh" ska man skriva? Och då vet jag hon sa, sätt dig nu vid bordet här, så ska jag hjälpa dig sa hon. Så att hon hjälpte mig kanske till att börja och så fick jag ju ihop ett brev så småningom. Och det var ju inget som jag tyckte var sådär.

AL: Nä.

KS: Jag tror barn förstår inte heller hur hon kunde känna sig.

AL: Nä. Och skickade din mamma brev tillbaka till dig?

KS: Ja då, det gjorde hon också. Vi hade regelbunden kontakt.

AL: Ja.

KS: Vi skickade ju paketer förr i världen med, vet du. Julpaketer, klappar eller så. Sånt som dom behövde.

AL: Ja.

KS: Så det gjorde vi ju alltid.

AL: Vad kunde det vara i dom pakten?

KS: Ja, det kanske var kaffe, och lite sånt dom behövde i Finland, vet du.

AL: Mm.

KS: Jag minns inte så noga av det egentligen, för det var ju mor som ombesörjde det.

AL: Ja, mm.

AL: Och sen reste du tillbaks till Finland när du var 16 år.

KS: Jaha.

AL: Hur kom det sig att du åkte tillbaka då?

KS: Jo, mor hade sin yngsta syster, hon ville gärna åka dit.

AL: Din mor här?

KS: Ja hon bodde i Göteborg. (hänvisar till mostern) Och så blev det väl tal om att hon skulle åka. Och dom hade väl frågat mig också, om jag inte kan komma, vet du, till Finland. Och då så blev det så att vi två åkte.

AL: Mm, så det var din biologiska moster?

KS: Nä, det var min mors.

AL: Fostermoster.

KS: Det var min mors yngsta syster.

AL: Ja, så jag vet, ja.

KS: Dagmar heter hon. Hon heter Dagmar!(Skratt) Dagmar Gunnesson.

AL: Gunne?

KS: Gunnesson.

KS: Hon hade väl semester då, jag vet inte varför. Och så hade jag en morbror som var hemma från Amerika, om hon var lite förtjust i han kanske.

AL: Mm.

KS: För att, han var också hemma då på samma gång.

AL: Mm.

KS: Så då åkte vi tåget, till, ja. Hur långt åkte vi tåget, till Umeå tror jag.

AL: Ja.

KS: Och sen tog vi båt över ja. Ja, det var den där månaderna, eller månaden.

AL: Men så du tror din moster åkte för sin egen skull eller för din skull?

KS: Nä, jag tror hon åkte lika mycket för sin skull. Det tror jag verkligen, undra om hon inte var lite förtjust i han, förstår du.

AL: Ja, ja. Alltså din biologiska morbror?

KS: Ja, just det. Jag tror det i varje fall, när han var ju i Amerika annars och nu var han hemma och, men barn fattar ju inte alltid. Barn och barn men man kanske ändå, begrep lite!

AL: Vad hette han? Vad hette din morbror?

KS: Runar, Runar Norrgård.

AL: Och då har du bott i Halland i hela ditt liv eller?

KS: Ja, det kan man säga, det har jag gjort du.

AL: Så du kom till Frillesås och sen flyttade du till Falkenberg?

KS: Frillesås ja, och så stannade jag där ända tills jag gifte mig, och sen flyttade vi till Falkenberg.

AL: Ja.

KS: Sen har vi bott där i många år, vet du. Byggde hus där.

AL: Var i Falkenberg?

KS: Tröingeberg. Våldigt vackert område var det då när vi kom. Och det var inte byggt så mycket då heller.

AL: Nä.

KS: Och sen så jobbade min man på glasfiber, och så las den ner. Och jag jobbade på Tallgläntan. Långvården där.

AL: Mm.

KS: Och så ja, så sålde vi vårt hus till våran äldsta dotter. Och så flyttade vi hit.

AL: Till detta huset? (Refererar till huset vi sitter i)

KS: Ja.

AL: Vet du vilket år det var?

KS: Jaha, det är 30 år sen vi flyttade hit.

AL: Ja, ja.

KS: Så det är många år, vi har bott många år nu. Så nu är det dags att bryta upp snart igen.

AL: Ja.

KS: Ja, det är det. Du vet, det blir så stort hus och trädgård och allt. Vi har la sökt, nånting annat kanske.

AL: Ja.

KS: Men här är ju inga lägenheter nästan.

AL: Nä.

KS: Det är jättesvårt att få nånting, om man inte vill flytta lite längre.

AL: Mm.

KS: Och jag vill inte flytta till Falkenberg, det är konstigt. Det vill man inte nu längre. Men nu har vi så många bekanta här och vänner och så. Och du vet vi hade ju växthus då vi flyttade hit, den här biten som inte är nånting, där var ju många växthus. Och dom gick ju, ja, ramlade ner när det kom snöoväder.

AL: Oj.

KS: Dom hängde ju ihop allihopa dom. Vi tittade ut och skulle fika, och då var det bara, då var det inga hus kvar.

AL: Oj då.

KS: Så har vi byggt det ena där borta med, det har vi ju ingenting i nu. Och man tänker man börjar bli gammal.

AL: Mm, ja det är mycket att ta hand om.

KS: Ja, ja det blir det ju, det blir ju väldigt mycket, vet du. Nisse hade ju växthusen och Monika våran dotter hjälpte till också i växthusen. Och jag jobbade i Åsa på sjukhemmet där.

AL: Mm.

KS: Så där jobbade jag mina år där.

AL: Ja. Vad har du jobbat som då?

KS: Jag jobbade som sjukvårdsbiträde i över 20 år.

AL: Ja.

KS: Och det var la bra, men det är klart det är skillnad när man kommer på en ny arbetsplats. Jag ville ju inte vart där heller. Jag trivdes ju jättebra på Tallgläntan i Falkenberg. Alla känner ju en och, vet du. Det är lite skillnad på, kommer man då hit och så tittar dom på en, vad är det för en, hur kan hon få jobbet tro.

AL: Mm.

KS: Men där, chefen som är i Åsa, hon kände ju mig också. Då fick man ju höra det, Kerstin Strand känner Karin, så det är inte konstigt hon fick jobb nu.

AL: Ja, ja.

KS: Och hon var född här borta igenom, Kerstin Strand. Och hon var ju chef. Men det var ju inte det, det fanns ju ledigt då, vet du.

AL: Ja.

AL: Men tror du förändringar har vart jobbigt för dig, på grund av resan hit?

KS: Nä, jag vet inte, jag är väldigt sådär rotad vid nånting. Jag vill ju gärna att det ska vara samma, jag tror det har med, med det här att man blev skickad, vet du. Och fick bryta upp som barn, jag tror ju det har lite betydelse med att man kanske blir lite otrygg eller så. Man vill att det ska vara som det var hela tiden, man vill inte prova några nya vägar.

AL: Nä.

KS: Ja, jag hade aldrig flyttat säger jag när det är nånting. Jag hade nog bott kvar där jag satt från början. (Skratt)

AL: Ja.

KS: Det är nog olika hur vi är kanske, jag vet inte. En del har ju inte alls ont av sånt.

AL: Nej.

AL: Men du sa du har tre barn?

KS: Ja, vi har tre flickor

AL: Ja, tre flickor. Och din man, lever din man?

KS: Ja, ja visst gör han det, han är hos sjukgymnasten nu tror jag.

AL: Ja.

KS: Jodå.

KS: Jodå, Monika bor i mitt gamla hem och hon är mellanflickan, hon bor i mitt gamla hem. Och Solveig bor i vårt hus som vi byggde i Falkenberg och Ingela, den yngste bor i Vinberg. Hon jobbar på Engelsons om du vet?

AL: Ja, det känner jag igen.

KS: Ja, hon har jobbat där sen det startade.

AL: Mm. Har dom varit nyfikna på din bakgrund?

KS: Nej det har dom verkligen inte vart. Det är nog mest Ingela som är yngst. Ingen ville åka till Finland.

AL: Nej, ok.

KS: Det är möjligen Ingela som kan tänka sig, är lite intresserad. Men inte dom andra två.

AL: Nä.

KS: Det är precis som att Sverige det är deras här, och inte jag. Nej det tycker jag inte dom har vart alls.

AL: Nä. Och din man då? Har han varit intresserad av din bakgrund?

KS: Nä inte sådär, han visste ju om det mesta nästan, var man växt upp och just, men det är ju väldigt skoj, tycker jag. Nu har jag ju haft två kusiner som jag inte har träffat innan, som har kommit hit. Först kom Olof, han var lärare, han jobbade i Göteborg ett tag. Han bor i Umeå nu. Och vi fick väldigt fin kontakt, jag och han. Och så kommer nästa, som heter Torsten, han ska till Gekås. Han bor i, en bra bit härifrån. Och då tar dom en lägenhet och ligger över där, du vet, med en annan familj. Så han har jag träffat två gånger också nu.

AL: Mm.

KS: Jag tycker ju det är väldigt roligt när man får kontakt.

AL: Ja.

KS: Och särskilt Olof, han kunde tala om vem man är lik och att du påminner om den.

AL: Ja.

KS: Ja, nä det var väldigt... Men dom har inte vetat om mig, som dom sa heller.

AL: Nä.

KS: För att deras mamma hon, dom skulle inte säga nånting förut sa han. Det var ju mer hemligt med allt sånt där då, vet du.

AL: Mm.

KS: Så at, men det var jätteroligt tycker jag nu, när man lär känna.

AL: Mm.

KS: Och så nästa sommar ska det vara en konfirmandträff där uppe så då ville dom att jag skulle komma. Och det gör jag nog då, vet du. Det går ju så lätt att åka till Vasa, du vet. Kan ju flyga bara direkt, så det är ju inga problem.

AL: Nä. Är det du och din man som ska åka?

KS: Ja, det är vi.

AL: Hur träffades ni då? Träffades ni här i trakten?

KS: Ja, det träffades vi här. Det ligger inte så långt ifrån där han, inte, han är född i Allingsås. Och så hade han ju släkt här, vet du. Och dom hade en gård, och han jobbade på den, han var väldigt intresserad utav jordbruk. Och hans morbror ville bara vara ute och filma och fotografera och sånt. Så det började så, vet du.

AL: Ja.

KS: Men han fick inte överta gården, det hade man la trott kanske han skulle gjort, vet du.

AL: Mm.

KS: Det var då vi flyttade på oss och kom till Falkenberg.

AL: Ok.

KS: Nä, han är väl inte så, han har ju hört historien ungefär. Och vet att man kom hit då.

AL: Mm.

KS: Och den lilla svarta, som dom säger här, sen när man var liten, vet du.

AL: Ja, ja. Men då gick du i skolan...?

KS: Ja, jag gick i skolan alla åren här.

AL: Här, mm.

KS: I sju år gick jag här.

AL: Mm.

KS: Och så gick jag på Plönninge lantushållsskola.

AL: Ok.

KS: En termin.

AL: Mm. Så du bodde hemma hos dina föräldrar, hur länge bodde du...?

KS: Ja hur länge bodde jag hemma? Ja inte när jag gick på Plönninge, då bodde man på skolan, vet du. Men jag var la hemma tills jag var nästan 20, man jobbade ju, fick man ju bo hemma då, vet du.

AL: Ja.

KS: Jobbade ute i Frillesås i en affär och då så bodde jag ju hemma.

AL: Mm.

KS: Cyklade emellan, det var inte längre, vet du.

AL: Nä.

AL: Mm. Vad heter din man, bara så jag har allas namn?

KS: Han heter Nils.

AL: Nils.

KS: Nils Svensson.

AL: Kallas Nisse då?

KS: Va?

AL: Kallas han Nisse?

KS: Ja, men det gör inte han längre, för det gjorde han mer förr. Jag tycker det låter fjompigt, Nisse. Va, en gammal gubbe, Nisse.

AL: (Skratt) Ja.

KS: Men att, det sitter väl i såklart. Du vet, syskonen har vana att säga Nisse, så det är nog svårt att få bort det.

AL: Ja.

KS: Då blir det nog så, vet du.

AL: Det sätter sig.

AL: Ska vi bara kika på den här var Vasa ligger nånstans på ett ungefär. (Hänvisar till kartan) Det ligger på kusten va?

KS: Ja, Vasa?

AL: Ja.

KS: Jaha.

AL: Nu är den här inte så bra så man kan inte läsa riktigt.

KS: Nej jag ser inte, jag får väl gå och hämta glasögonen.

AL: Ja, jag vet inte om det hjälper för man ser liksom inga... (Hänvisar till att kartan är i dålig upplösning)

KS: Ja det var väldigtt.

AL: Men här är väl Åländska skärgården?

KS: Ja, just det. Men Vara ligger ju mitt emot Umeå.

AL: Ja, så det är här uppe då nånstans kanske.

KS: Mitt emot Umeå ska det ligga.

AL: Ja.

KS: För man tar ju ofta båten över, vet du.

AL: Mm. Så det är närmsta hållet, jag tror det är här nånstans. (Pekar på kartan)

KS: Det är det nog. Och det är ju inte så...

AL: Men då tog du tåget ner?

KS: Ja, vi hade ju båt också.

AL: Till Åbo?

KS: Ja du menar tåget när...

AL: När du reste ja. Var ligger Åbo nånstans?

KS: Ja det ligger ju lite högre upp.

AL: Jaha, det är här uppe.

KS: Ja det gör det.

AL: Ja, ja.

KS: Men det var ju bara den gången, när vi kom hit som vi åkte med Åbotåget.

AL: Ja, ja. Ja precis. Och sen båt...

KS: För den gången när vi åkte tåget, vet du. När jag skulle upp då när min, Dagmar var med, då åkte vi till Umeå. Och så går vi med båt över. Och då kommer man direkt till Vasa.

AL: Ja, ja.

KS: Så det är inte så långt, tar inte så många timmar över då.

AL: Nä, klart.

KS: Det var väl bara det att det blåste och det gungade, minns jag så väl. Alla påsarna tog slut, de spydde till höger och vänster.

AL: Usch då. Ja, nej, det är inte kul.

KS: I den ena boken är det bild på mig, i den första. (Hänvisar till en bok på bordet)

AL: I denna?

KS: Ja, det är Hans Vedbäck som har tagit bilder.

AL: Ja, ok. Är det från Frillesås då?

KS: Ja. Ja, han tar jättefina bilder härifrån, vet du.

AL: Mm.

KS: Det är också från en affär här ute, vet du. (Hänvisar till bilder i boken)

AL: Mm.

KS: Här är också bilder på affärerna, hur det...

AL: Mm.

KS: Dom tog också, hans mamma och pappa, tog också finska barn, det vet jag. Men att dom har ju inga heller kvar, vet du. (Hänvisar till bokens författare Hans Vedbäck)

AL: Nä. (Bläddrar i boken)

KS: Ja det minns jag den där farbrorn gick, må du tro. (Hänvisar till en bild i boken)

AL: Jaha?

KS: Han målade mustaschen med skokräm, för den skulle vara lite rödfärgad.

AL: Jaha!

KS: På fötterna med, vet du, hade han.

AL: Ok, och det var hans hund då? (Hänvisar till bilden)

KS: Ja det var hans hund.

AL: Men vad var hans, vad jobbade han med?

KS: Nä, jag vet inte om han gjorde träskor, Tjälledalen kallade dom han.

AL: Tjälledalen?

KS: Tjälledalen ja. En liten säregen, vet du.

AL: Ja, ja. Var hunden snäll då?

KS: Nej det kommer jag inte ihåg, jag har inget minne att jag såg hunden med honom. Men det var han antagligen. Fanns ju många såna förr, vet du.

AL: Mm.

KS: Där är jag med. (Hänvisar till ett foto i boken)

AL: Jaha.

KS: (Skratt) Jag jobbade ute i affären vid CS? Och här var vinter, det var väldigt kallt. Jag har en gammal militärpäls.

AL: Ja, jag ser det.

KS: Som jag har, vet du.

AL: Och så cyklade du på den? (Hänvisar till cykeln på bilden)

KS: Nä, den stod bara utanför då, så satt jag mig bara.

AL: Ja, ja.

KS: För de skulle få ett foto.

AL: Vad var det för affär, du jobbade i?

KS: Ja det var en specerihandel.

AL: Ja.

KS: Med lite av varje. Jag vet vi hade lutfisk och det var så jobbigt, vet du, till december. De ville man skulle mäta till kalk och soda och sånt, och det, det tyckte jag var skitsvårt. Att veta hur mycket som går åt.

AL: Mm.

KS: Det är gott att slippa.

AL: Ja. Och det var snö, mitt i vintern. (Hänvisar till fotot)

KS: Ja, det var kallt där.

AL: Mm, kan jag tänka mig.

KS: Där är hans föräldrar ja. (Hänvisar till foto i boken)

AL: Han som har?

KS: Han som har tatt dom här korten ja. Och det är hans mamma där och om det är en fosterflicka dom har där? För dom hade bara den sonen.

AL: Mm. Det är fina bilder.

KS: Här var det bröllop, ja du dom är väldigt fina dom här böckerna. Om man känner till det, vet du, lite. Tycker man ju det är väldigt...

AL: Var gifte sig du och Nils någonstans?

KS: I Frillesås prästgård.

AL: Mm.

KS: Gifte vi oss, sen åkte vi till Båstad och åt bröllopsmiddag nere i Båstad. Och det var så varmt och åh, det var så varmt så att brudbuketten blev nästan blev så här, vet du. (Karin visar en slokande rörelse)

AL: Jaha.

KS: Det var mitt på sommaren då, vet du.

AL: Mm.

KS: Hade jag en annan skolkamrat som gifte sig också samma dag som jag. Vi förlovade oss på samma dag och vi gifte oss på samma dag och fick barn nästan samtidigt. Men nu är Ulla borta, hon dog. Så att det...

AL: Hur kom det sig att det blev samtidigt, hade ni planerat?

KS: Nähä du, inte det minsta. Det var la bara turen att det blev så.

AL: Jaha, vad roligt.

KS: Vi var inte så nära, vet du. Utan det... Nej det var inte. Det var min gamla lärare som jag hade, och där med. Och hans fru som hämtade oss. (Hänvisar till foton i boken)

AL: Ja, Lilly?

KS: Här är min gamla ???lärarinna. Här Karin Wörlund. (Hänvisar till foton på sig själv i boken)

AL: Mm.

KS: Och här är jag med mina fosterföräldrar.

AL: Ja. Och där är den lappen som...

KS: Ja, han tyckte det var så roligt, jag fick. För det finns inte ofta sa han. (Hänvisar till bokens författare)

AL: Nä.

KS: Att man har, man sparar ju inte heller kanske.

AL: Nä. Jag fotograferar ju gärna detta sen. Det är ju roligt.

KS: Ja, jo det blir väl jättebra.

AL: Mm.

KS: Vi har likadana klänningar, jag och mor, vet du.

AL: Mm, jag ser det.

KS: Och så var det en släkting som sydde, vet du. Hon tyckte väl det var roligt att vi skulle vara likadana antagligen.

AL: Mm. Och det var ert hus där man ser? (Hänvisar till foto i boken)

KS: Ja, det är verandan på Nabben. Det är inte såna fönster nu längre.

AL: Ok.

KS: Men om du kör, ska du köra motorvägen?

AL: Mm.

KS: Ja, då kör du förbi det nu när du kör ut, vet du.

AL: Ja, då ska jag kolla.

KS: På höger sida ligger det, i skarpa kurvan. Du förstår inte att dem kan få nån plats där. Det har blivit väldigt lite att parkera på nu.

AL: Ok.

KS: Så det är gammaldags med vit glasveranda och ...

AL: Mm.

KS: Jo det är...

AL: Mm.

KS: Nej, det är klart, såna där adresslappar, det är la lätt att bli borta, vet du. Man sparar ju inte, jag tror jag har, en liten runt armen också, en liten bricka. Men det vet fasen var den har blivit av.

AL: Nä...

KS: Så att det är lite...

AL: Mm. Men det är en konst att den inte har trillat av under resan. För det är ju ändå papper.

KS: Ja, den hänger där. Men den var ju rätt så lång, men jag kunde ju ändå lagt bort den. När man la sig eller vet om nån som velat ha den.

AL: Ja.

KS: Ville du ha sig lite kaffe?

AL: Ja, om du vill ha.

KS: Ja, jag tänkte vi skulle ha. (Skratt)

AL: Ja, men då gör vi det.

KS: Då ska jag gå och sätt på en kopp.

AL: Tar vi en liten paus på den här.

KS: Han har vart på en hembygdsgård som du körde förbi. Han har vart där och jobbat innan, vet du. Men nu skulle han till sjukgymnasten för han har ont i ryggen, så att han körde dit då. Men han har vart där och jobbat innan, men där var inte många som hjälpte till, för att dem är på Åland, där gick en buss idag dit. De har läst om Åland innan.

AL: Ja, ja.

KS: Så att det var många som var iväg.

AL: Mm.

KS: Och jag var där härom året så jag ville inte åka dit igen. Inte samma.

AL: Nä.

KS: Jag tycker inte buss är sådär.

Inspelning 3

AL: Ja.

KS: Det är ju hemskt om man tänker att det är så, man ska ju inte ta på dom villkoren. (Ordnar med fikat)

KS: Nu är det kaffet bara med.

AL: Yes. Ska jag hjälpa dig?

KS: Nej det behövs inte, det är bara, och kanske lite bröd med, men det har jag ju på fatet.

Inspelning 4

KS: Kommer det andra, andra flyktingar kanske, istället om man tänker sig.

AL: Ja, det gör det ju just nu.

KS: Det sitter en i Veddige, vet du. Hemköp i Veddige. Och det är Nisse som handlar för det mest nu. Och så hade han en sån där mockapäls, vet du. Det var ju så modernt förr, för ett visst antal år, han har ju aldrig den där. Så sa han, den ger jag till han som sitter där. Ja, jag sa, ja, det får du väl göra, sa jag. Och han blev så glad, han sitter där med hans mockapäls på. Och när vi kommer och kör så är han genast, visar att er känner jag.

AL: Ja, det är klart.

KS: Så sa jag att jag har en kappa också, jag ska ta fram den med, han ska få den med. Han har ju familj. Lika som att det hänger där, det är inte noga med vad han gör med den, bara man får bort de, vet du.

KS: Vill du ha grädde så har jag ingen. Mjölk har jag.

AL: Det är så bra så.

KS: Mjölk har jag i varje fall. Jaha, ser vad jag har glömt, sockret.

AL: Nej, inte för min skull.

KS: Det vill du inte ha heller, nej jag vill inte heller ha nått. Var ju bra det, sparar vi dom bena.

AL: Eller hur.

KS: Varsågod.

AL: Tackar.

KS: Du får dra det närmare om du tycker det är för långt för dig.

AL: Ingen fara.

KS: Så, varsågod.

AL: Jag tar den här, ser trevlig ut, vi tar en sån. (Hänvisar till rulltårta)

KS: Jag tar en sån, jag tycker dom är rätt goda, egentligen. Så jag tar en sån med russina. (Skratt)

AL: Mm.

KS: Nu har solen kommit fram mer igen.

AL: Ja det är varmt och gott.

KS: Ja.

AL: Mm.

Inspelning 5

AL: Men har du blivit intervjuad om din finlandshistoria innan, nån gång?

KS: Nä du, det minns jag inte. Har jag blivit det?

AL: Nej det vet jag inte. (Skratt)

KS: (Skratt) Nä, det är Hans Vedbäck, men det är ju bara att han har tagit fotona här, vet du. Nej det har inte vart nån, som jag kommer ihåg.

AL: Och detta... För att det var ju, de ringde från Frillesås hembygdsförening och tipsade mig om dig.

KS: Jaså, ja det kan jag tänka mig. (Skratt)

AL: Ja. (Skratt)

KS: Hans har nog pratat om det innan, vet du.

AL: Ja, vi har ju gått ut med en efterlysning, att vi söker människor. Så då fick jag ditt namn därifrån.

KS: Jo, han är ju väldigt för att ta foton och böcker och sånt där.

AL: Ja.

KS: Och dom hade ju också, som jag sa till dig, finska barn.

AL: Mm.

KS: Hans mamma då när han, vet du. Jag vet inte om hans förra fru var finska också, det får jag lämna men att...

AL: Ja.

KS: Nej, jag tror inte det har vart, jag tror det kanske blir mer nu när åren går och att det kanske är nånting som man glömmer, tänker man. Och göra ett reportage om dom, jag tror det kan vara så.

AL: Ja, jo det är viktigt att det inte glöms bort.

KS: Ja visst, det är ju mycket med sånt där, med allt gammalt egentligen.

AL: Ja.

KS: Det var la nästan som när de åkte till Amerika, vet du, förr.

AL: Mm.

KS: Det var ju också något speciellt.

AL: Ja, precis.

KS: Men man tänker ju klart en som har barn, och man är mamma och tänker. Kan du sätta ditt barn upp på tåget, du vet inte vem de hamnar hos. Det måste ju kännas ändå.

AL: Mm.

KS: Det är klart, man ville ju barnens bästa. Det är ju därför man skickar iväg dom.

AL: Ja.

KS: Man tänker ju inte de ska stanna där för alltid.

AL: Nä.

KS: Nä, det tror jag nog var mycket. Det vet jag när mina kom och hälsade på. Dom hade sagt till min mamma då, att hon har det så bra så att du kan inte göra så, vet du.

AL: Nä.

KS: För i och med att hon var ensam då.

AL: Mm.

KS: Och så kom hon ju själv och hälsade på och såg, vet du, att det var bra.

AL: Ja. Hur kändes det då, när hon kom hit?

KS: Va?

AL: Hur kändes det när hon kom hit?

KS: Nej, det kändes inte särskilt bra alls. Jag var sådär lite, med taggarna utåt. Vad ska hon här och göra?

AL: Mm. Hur gammal var du då?

KS: Ja, jag gick i sjunde klass då. Så jag var in den där åldern som var lite tuff.

AL: Ja.

KS: Jag vet det så väl, för vi har ett foto. Och jag sitter, jag har fått en grön klänning i sidenkantad klänning med vita knappar. Och den hade jag i sjunde. Och jag sitter där i, på Nabben då. Hon sitter också då, men jag sitter med ryggen mot henne i varje fall. Vänder inte på mig, det ser ju himla dumt ut. Men då var jag tjurig, vet du. Vad ska jag göra mig till?

AL: Mm.

KS: (Skratt)

AL: Gick det över?

KS: Jag vet inte så. Jag har nog lite svårt att förstå det där riktigt.

AL: Mm.

KS: I och med att man inte träffades så, vet du. Och allt vad man fick, fick man ju här utav mor.

AL: Mm.

KS: Och sen att hon var så fin människa, alla säger det om henne, hur fin hon var.

AL: Mm.

KS: Det gör ju mycket. Min egen mamma, har jag nästan aldrig lärt känna. När man tänker så.

AL: Nä.

KS: Då när vi var hemma, den gången när Dagmar var med, vet du. Då var jag ju 17 år, och då tyckte ju allt annat gällde, vet du. Vi skulle ut med gänget. Vi kunde köra båt, över på andra sidan, jag fick gärna följa med dom och dansa och sånt. Det var så mycket sånt då.

AL: Ja.

KS: Det var inte känslan riktigt att man skulle tänka.

AL: Nej.

KS: Jag har nog lite svårt för det, tror jag.

Inspelning 6

KS: Ja, nej, det blir inte mer.

AL: Nä.

KS: Man får inte äta mer eller nånting, eller jag menar, det kan ju inte ett barn förstå, inte när man är hungrig.

AL: Nä.

KS: Att det inte blir...

AL: Mm.

KS: Men jag har inte så mycket minne av att man inte fick, men just att man inte fick vad man ville ha, det kommer jag ju ihåg att...

AL: Mm.

KS: Och sen när man då kom hit, vet du. Så fick man äta hur mycket man ville, inte konstigt de blev tjocka en del.

AL: Nej.

KS: De stoppade i sig.

AL: Men du sa att du var väldigt tunn när du kom hit.

KS: Ja, jag var väldigt, vägde inte 18 kilo.

AL: Nä.

KS: Nä, och så pass, jag var ju undernärd riktigt.

AL: Mm. Men det löste sig?

KS: Ja, det gick fort undan, jag åt upp mig.

AL: Ja.

KS: Men det var som jag sa, godis minns jag aldrig att vi åt nånting i Finland, när jag tog den dära Frasse, på nabben. Hade kommit en ny ask i affären, och den såg ju himla god ut, säger jag. Så jag tänkte att jag tar la en sån och stack ut i trädgården och Gustav satt ju på kontoret. Han hörde väl, vet du, vad som försegick.

AL: (Skratt) Ja.

KS: Att jag gick av och an, av och an, och titta på den så tog jag den. Sen stack jag ut och in med allt i munnen, och så gungade jag för fullt. Så gapade han, Karin! Och jag kan ju inte svara för jag har mycket i munnen. (Skratt) Och då hade han ju sett det.

AL: Ja.

KS: Och det var ju inte konstigt, jag var ju inte så smart. Jag skulle ju inte ta när den var ny.

AL: Nä. (Skratt)

KS: Och inte sålt nått.

AL: Men brukade dom bjuda dig på godis i affären, eller...?

KS: Nä, det kommer jag aldrig ihåg, utan då fick man, mor kunde ju kanske ge än något sådär. Sen tog jag ju karameller sen ur burken, när jag blev lite smartare. Tänkte jag tar la lite ur den, det märks ju inte om där blir några borta. Så lägger jag dem i min låda i köket. Och så smäller jag igen den, så kan jag ta en bit då och då.

AL: Mm.

KS: Men att det minns jag just, att det var väldigt gott med godis, och dom första bananerna, det glömmar jag aldrig heller. Mor sa till mig, gå in får du se, den gamla skålen jag har där borta. Ska du se vad vi har fått. Och då var det bananer. Det var ju inte vanligt under kriget.

AL: Nä.

KS: Och det tyckte jag var hemskt gott, med bananer.

AL: Mm.

KS: Var väl mycket sånt som inte fanns, att köpa eller så, man säger.

AL: Ska vi gå ut en sväng då? (För att fotografera)

KS: Ja det kan vi göra.

Slut på inspelning.